

1978, 25. května – Sdělení VONS č. 11 obsahující zprávu o policejním zadržení Bohumila Doležala po odchodu z návštěvy u Ladislava Hejdánka, jeho únosu bezprostředně po propuštění, odvezení mimo Prahu a zbití, informace o únosu a zbití Ivana Medka a o zbití Jiřího Karlíka a Jaroslava Matrase příslušníky Veřejné bezpečnosti.

Únos Ivana Medka dne 16. 5. 1978 (viz Sdělení č. 7)¹ zahájil sérii teroristických činů, na nichž se podílí Státní bezpečnost. 19. 5. 1978 zbili příslušníci bezpečnosti Jiřího Karlíka a Jaroslava Matrase a tři dny poté došlo k dalšímu únosu, jehož obětí se stal Bohumil Doležal.

Signatář Charty 77 Bohumil Doležal (1940), literární kritik a bývalý redaktor časopisu Tvář, nyní programátor, navštívil dne 22. 5. 1978 kolem 18. hodiny dr. Ladislava Hejdánka, mluvčího Charty 77. Příslušníci VB nebyli v tu dobu přítomni, během návštěvy se však vrátili na své stanoviště přede dveřmi bytu a při odchodu B. Doležala (asi kolem 19. hod.) ho zadrželi.

Hlídkovým vozem s uniformovanými příslušníky VB byl převezen do budovy StB v Bartolomějské 7. Zde musel setrvat asi dvě hodiny za střídavé přítomnosti tří mladších a jednoho staršího civilisty, poslední je pravděpodobně identický s mužem, který se podílel na brutálním výslechu dr. Ladislava Hejdánka v lednu t. r., který se tehdy představil jako nadstrážmistr Čuně.² B. Doležal nebyl vyslýchán a důvody zadržení mu pracovníci StB odmítli sdělit, doporučili mu však, aby se přestal stýkat se svými dlouholetými přáteli dr. Ladislavem Hejdánkem a Jiřím Němcem. Okolo 21. hodiny (krátce po setmění) se dostavil zdvořilý muž, který B. Doležalovi sdělil, že bude odvezen domů služebním vozem a přes jeho námitky trval na této formě propuštění. V doprovodu dvou dalších civilistů, kteří jej předtím střežili, byl vezen ke svému bydlišti. Asi kilometr před cílem, na křižovatce Římské a Italské, byl však s vysvětlením „dál nejedeme“ vysazen a vůz rychle odjel. Vzápětí B. Doležal zpozoroval skupinu mužů, kteří se k němu

hrozivě blížili, a dal se proto na útěk, byl však po krátké honičce dopaden. Jeho volání o pomoc si povšimlo několik náhodných chodců a jeden z nich se pokusil přispět na jeho obranu, neodvážil se však fyzického střetnutí s nejméně pěti násilníky. Dva útočníci vhodili B. Doležala do připraveného vozu, kde mu ihned nasadili pouta a obličej ovázali silnou látkou. Po delší jízdě ho únosci vyvlekli do lesa, kde ho kopali a bili s ponaučením, „aby si podruhé rozmyslil volat o pomoc“, sejmuli mu pouta i látku z obličeje, udeřili ho do žaludku a uprchli. Po delším bloudění se B. Doležal dostal na silnici a po patnácti kilometrech chůze – za deště, v nedostatečném oblečení a bez brýlí – dorazil do Příbrami a ranním vlakem do Prahy (5.45 hod.).³

Tato teroristická akce probíhala podle téhož scénáře jako únos I. Medka. Přitom v obou případech byly oběti zadrženy před bytem dr. L. Hejdánka a příslušníci StB je posléze dovedli, resp. dovezli až na místo přepadení. Kromě těchto dvou vážných zločinů jsme však v posledním týdnu v souvislosti s osobou dr. Hejdánka zaznamenali i jiné znepokojivé akce. Většině návštěvníků bylo zabráněno vstoupit do jeho bytu; 19. 5. byli dva mladí dělníci Jiří Karlík a Josef Matras, signatáři Charty 77, podrobeni několikahodinovému výslechu, spojenému s hrubými urážkami a bitím, eskortováni na nádraží a přinuceni k návratu do Chotěboře. 22. 5. byla signatářka Charty 77 Zdena Tominová zadržena při odchodu od dr. L. Hejdánka a vyslýchána až do časných ranních hodin, atd.⁴

Je zřejmé, že za uvedené vážné trestné činy nesou plnou odpovědnost jisté složky Státní bezpečnosti: je lhostejné, zda se jich dopustily přímo, nebo se na jejich přípravě účinně podílely. Bezostyšnost těchto akcí vzbuzuje obavy, že se pachatelé spoléhají na svou beztrestnost. Chceme věřit, že politická moc, jejíž představitelé několikrát důrazně vyhlásili svůj úmysl potlačit Chartu 77 výlučně politickými prostředky, nepokládá teror za součást své vnitřní politiky. Poslední události nicméně naznačují, že alespoň některé složky státního aparátu se nedokáží obejít bez otevřeného teroru. Je na vedení státu, aby k tomu zaujalo jasný postoj.

Informace o Chartě 77, r. 1, 1978, č. 7, s. 14–15.

POZNÁMKY

- ¹ Dokument č. 7. Únos a zbití B. Doležala bylo též zmiňováno ve výzvě VONS a mluvčích Charty 77 předsednictvu Ústředního výboru KSČ, vládě ČSSR a Federálnímu shromáždění ČSSR k vyšetření případů únosů a fyzického napadení signatářů Charty 77 Bohumila Doležala, Ivana Medka a dalších teroristických činů a útoku na libereckého signatáře Jiřího Kasala z 29. 6. 1978, viz dokument č. 1127, a ve sdělení VONS č. 29 obsahující zprávu o této výzvě, dokument č. 29.
- ² Mluvčí Charty 77 Ladislav Hejdánek byl 6. 1. 1978 na svém pracovišti vyzván příslušníky Státní bezpečnosti, kteří neměli ani uniformy, ani řádné předvolání, aby je následoval na nespecifikované místo. Když to odmítl a zahájil pasivní rezistenci, byl násilím odvezen k výslechu do Bartolomějské ulice. Zde ležel sedm hodin na zemi v místnosti, jejíž okna a dveře byly za studeného zimního počasí otevřeny. Bez svého souhlasu byl filmován, údajně aby bylo jeho nenormální chování ukázáno pracujícím v televizi. Nakonec mu vyšetřovatel ukázal jakýsi neznámý leták. Po záporné odpovědi na otázku, zda ho zná, byl bez jedné boty, kterou ztratil při zákroku, propuštěn. Viz reportáž Ladislava Hejdánka o této kauze nazvanou „Budu vystupovat v televizi?“, LP, Sb. VONS, inv. č. 115, sign. II/1, kart. 24; též otevřený dopis Pavla Kohouta federálnímu ministru vnitra Jaromíru Obzinovi z 9. 1. 1978 obsahující protest proti jednání s L. Hejdánkem, *Informace o Chartě 77*, r. 1, 1978, č. 1, s. 2, a otevřený dopis skupiny občanů prezidentu republiky z 10. 1. 1978 obsahující protest proti zacházení s L. Hejdánkem, LP, Sb. VONS, inv. č. 115, sign. IV/1, kart. 24. Případ vyvolal pozornost v zahraničí, viz text Amnesty International „Intimidation of Charter 77 Spokesman in Czechoslovakia“ in: *Amnesty International Newsletter* 8, 1978, č. 4, uloženo in: tamtéž, sign. IV/2, kart. 24.
- ³ K incidentu viz zprávu B. Doležala o jeho zadržení příslušníky VB po odchodu z návštěvy u Ladislava Hejdánka, fyzickém napadení a únosu. LP, Sb. VONS, inv. č. 75, sign. II/1, kart. 19.
- ⁴ Snaha zamezit návštěvám u Ladislava Hejdánka pokračovala i později. Na protest proti zabraňování v přístupu návštěv do bytu Ladislava Hejdánka a Petra Uhla příslušníky Veřejné bezpečnosti zahájil Julius Tomin 17. 10. 1978 protestní hladovku, ke které se přidali i další lidé, viz oznámení Julia Tomina o zahájení protestní hladovky držené do 28. října 1978 ze 13. 10. 1978 a pozvání jeho manželky Zdeny Tominové k účasti na hladovce z 18. 10. 1978. LP, Sb. VONS, inv. č. 308, sign. II/5, kart. 50.